

Sorg og krise

Handlingsplan

for Holmebækskolen

HVIS EN ELEV DØR

- Klasselæreren eller en anden kontaktperson kontakter hurtigst muligt de pårørende og aftaler:
 - * hvad skal/må formidles videre
 - * hvornår tager klasselæreren igen kontakt til hjemmet, og på hvilken måde.
- Hele personalet orienteres af ledelsen. Evt. ikke mødte kolleger informeres. De andre afdelinger informeres.
- Klasserne informeres af lærerne. Opfølgning ved klasselærer.
- Den pågældende elevs klasse og evt. søskendes klasser gives særlig opmærksomhed af lærerne. Evt. inddrages psykologen.
- Ledelsen udfærdiger brev til alle elever om dødsfaldet.
- Arbejdet fortsætter i klasserne i det omfang klasserne/lærerne magter det.
- Lærerne i den/de berørte klasser opfordres til at blive i fællesskabet den pågældende dag.
- Servicelederen sørger for at der flages på halv i alle afdelinger.
- Klasselærer vurderer, hvorvidt der er behov for at samle forældrene i klassen til en snak – evt. med psykologen.
- Klasselærer aftaler med forældregruppen, hvordan deltagelse i begravelsen skal foregå.
- De berørte elever og lærere gives fri til begravelsen.
- Skolen flager på halv ved begravelsen.

HVIS EN ELEV FÅR EN LIVSTRUENDE SYGDOM ELLER PÅ ANDEN MÅDE KOMMER I PERSONLIG KRISE

- Klasselærer er i tæt kontakt med hjemmet og aftaler:
 - *hvad skal/må formidles videre.

HVIS EN ELEV MISTER

- Ledelse og øvrige kolleger informeres
- Klasselærer kontakter hjemmet for at aftale barnets første tid i skolen.
- Det aftales, hvad der skal/må formidles videre til klassekammerater og forældregruppen vedr. omstændighederne omkring dødsfaldet.
- Klasselærer skaffer sig klarhed over, om den/de efterladte har mobiliseret et netværk (f.eks. til naboer bekendte, andre i forældregruppen, sundhedsplejerske, egen læge o.s.v.)

- I tiden fremover kontaktes hjemmet jævnlige.
- Aftal i lærerteamet, hvem der er elevens kontaktperson på skolen.
- Kontaktpersonen skal gå fra, når barnet har behov – lytte – spørge til velbefindende – være nærværende.
- Lærerne tager efter behov emnet op i klassen.
- Aftal med forældrerådet i klassen, hvordan man evt. forholder sig i forbindelse med begravelsen. (sendes fælles buket, hvem deltager o.s.v.)

HUSK AT:

- Børn sørger "anderledes" end voksne (se bilag 1).
- Det er vigtigt straks at sikre sig, hvilken voksen der holder den tætte kontakt til barnet og hjælper det med sorgbearbejdningen (se bilag 2)
- Det er meget vigtigt, i forbindelse med sygdom og dødsfald, at mane evt. rygter i jorden, så myter forebygges.
- Det er ok som voksen, at sige fra.. Hvem skal så tage over?
- Det er vigtigt at klasselærer fremover, i forbindelse med et dødsfald, tager snakken op, når lejlighed byder sig.
- Det er vigtigt, at klasselærer i tiden umiddelbart efter dødsfaldet holder kontakt til hjemmet.
- En person, der har mistet, skal **IKKE** behandles som et råddent æg.
- Kammeraterne til en elev der har mistet, skal opfordres til at vise deltagelse og spørge ind til, hvordan vedkommende har det – de skal ikke undgå emnet!
- Sorg opstår ikke kun i forbindelse med dødsfald, men også ved skilsmisse, flytning o.s.v.
- Det kan være fornuftigt, at koordinere mellem skole/SFO/evt. børnehave, hvem der har kontakt til hjemmet.
- Evaluere denne handlingsplan, hvis der viser sig mangler eller misforståelser i planen.

HVIS EN KOLLEGA DØR

- Ledelsen kontakter hurtigst muligt de pårørende og aftaler:
 - *hvad skal formidles videre
 - *hvem skal være kontaktperson fra skolen
- Hele personalet orienteres af ledelsen, og der holdes 1 minuts stilhed. Evt. ikke mødte kollegaer indkaldes/informeres. De andre afdelinger informeres.

- Klasserne orienteres af lærerne. Opfølgning ved klasselærer.
- Servicelederen sørger for, at der flages på halv i alle afdelinger.
- De direkte berørte klasser gives særlig opmærksomhed af de øvrige lærere. Evt. inddrages psykologen.
- Arbejdet fortsætter i klasserne i det omfang læreren/klassen magter det.
- Ved hjemsendelse af klasser etableres pasningsordninger.
- Alle ansatte opfordres til at blive i fællesskabet den pågældende dag.
- Skolen lukker ved begravelsen.
- Ledelsen sørger for en krans.
- Servicelederen sørger for, at der flages på halv i alle afdelinger ved begravelsen.
- Tillidsrepræsentanten kontakter, senere i forløbet, den efterladte og fortæller om rettigheder.

HVIS EN KOLLEGA FÅR EN LIVSTRUENDE SYGDOM ELLER PÅ ANDEN MÅDE KOMMER I PERSONLIG KRISE

- Ledelsen sikrer, at den pågældende kollega har nogle personer i personalegruppen, der jævnligt tager kontakt og informerer tilbage til huset, i det omfang det er relevant.

HVIS EN KOLLEGA MISTER

- Hele personalet orienteres af ledelsen.
- Kollegaer viser, de er nærværende og omsorgsfulde.
- Ledelsen sikrer, at en eller flere nære kolleger holder sig orienteret om, hvordan det går.
- Når den berørte skal på arbejde, aftales med ledelsen hvordan det skal foregå.
- Tillidsrepræsentanten kontakter, senere i forløbet, den berørte og fortæller om dennes ret og pligt.
- Kollegaer, der ønsker at deltage i begravelsen, får fri.

Alle ansatte har i deres personalemappe på kontoret anbragt en lukket kuvert med navn(e) på den eller de kolleger, de gerne vil kontaktes af, hvis de skulle komme i en krisesituation. Disse kuverter har kun ledelsen adgang til.

Bilag 1

SORGREAKTIONER HOS BØRN.

De almindeligste, umiddelbare reaktioner er:

- chok og vantro
- forfærdelse og protest
- apati og lammelse
- fortsættelse af sædvanlig aktivitet.

Senere kan der forekomme følgende reaktioner:

- angst
- stærke minder
- søvnforstyrrelser
- tristhed, længsel, savn
- vrede og opmærksomhedskrævende adfærd
- skyld, selvbebrejdelse og skam
- skolevanskeligheder
- fysiske gener
- regressiv adfærd
- social tilbagetrækning
- fantasier
- personlighedsforandringer
- fremtidspessimisme
- spekulationer over årsag og mening
- vækst og modning kan gå i stå

Bilag 2

Når et barn skal hjælpes videre efter et dødsfald og have hjælp til bearbejdelse af sorgen, er det vigtigt at:

- lade barnet se den døde – alt efter situationen
- lade barnet deltage i begravelsen
- tage barnet med på kirkegården
- gøre det klart, at den døde ikke kommer tilbage
- tage den nødvendige tid til hyggestunder og kropskontakt
- forklare sammenhængen i små bidder
- forklare kort og præcist – ikke lange forklaringer
- forklare, at du evt. selv er ked af det
- fortælle igen og igen, at barnet er elsket og uden skyld i dødsfaldet
- lade barnet udtrykke både positive og negative følelser for den døde
- hjælpe barnet med at bevare minderne om den døde
- huske, at barnet ikke sørger hele tiden, men tilsyneladende kan forekomme upåvirket i perioder. Det er ikke ensbetydende med, at sorgen er færdigbearbejdet!